

Також Міністерство аграрної політики України заявляє, що у 2015 р. Китай має намір збільшити імпорт зерна з України [3].

Отже, зазначене говорить про можливість відкриття ринку Китаю для підприємств аграрного сектору України, що бажають реалізувати зернову продукцію на зовнішніх ринках.

Відтак, чинники зовнішнього середовища підприємств аграрного сектору мають прямий вплив на можливість успішного виходу даних підприємств на зовнішні ринки, причому вони можуть як сприяти, так не сприяти цьому.

4. Метою четвертого етапу формування стратегії виходу підприємств аграрного сектору регіонів України на зовнішні ринки є оцінка внутрішньої складової середовища або можливостей самого підприємства ефективно вийти на зовнішній ринок. При цьому до уваги найперше потрібно брати такі чинники, як фінансове забезпечення підприємств, кадровий та виробничий потенціал, структура управління та ін.

Отже, на вихід підприємств аграрного сектору на зовнішній ринок впливає низка чинників, які часто знижують ефективність проведення зовнішньоекономічних операцій та можуть негативно вплинути на

можливість конкретного підприємства здійснювати свою діяльність на зовнішньому ринку. Відтак, у першу чергу, державним органам влади та керівництву підприємств аграрного сектору необхідно розробити та ефективно впровадити заходи по мінімізації впливу негативних чинників внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства на розвиток його зовнішньоекономічної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Сільське господарство України у 2014 році / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо відшкодування ПДВ при експорті сільськогосподарської продукції)» / Законопроект [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakonoproekt.org.ua/viewhtm.aspx?hn>.
3. Китай має намір збільшити імпорт зерна з України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pestidov.net/news/ukraine/4911>.
4. Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>.

УДК 330.142.211

Фоміних В.І.

*старший викладач кафедри фінансового та банківського менеджменту
Університету митної справи та фінансів*

Фірсова А.С., Забоєнко В.О.

*студенти фінансового факультету
Університету митної справи та фінансів*

ЗАЛУЧЕННЯ КАПІТАЛУ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

У статті розглянуто сучасний стан залучення іноземного капіталу в Україні. Наведено перспективи інвестиційної діяльності в Україні. Виявлено основні тенденції погіршення інвестиційного клімату. Запропоновано пріоритетні шляхи вирішення проблем іноземного інвестування.

Ключові слова: капітал, інвестиції, резерви, прямі іноземні інвестиції, інвестиційний клімат.

Фоминых В.И., Фирсова А.С., Забоенко В.О. ПРИВЛЕЧЕНИЕ КАПИТАЛА В СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЕ

В статье рассмотрено современное состояние привлечения иностранного капитала в Украину. Приведены перспективы инвестиционной деятельности в Украине. Выявлены основные тенденции ухудшения инвестиционного климата. Предложены приоритетные пути решения проблем иностранного инвестирования.

Ключевые слова: капитал, инвестиции, резервы, прямые иностранные инвестиции, инвестиционный климат.

Fominykh V.I., Firsova A.S., Zaboenko V.O. RAISING CAPITAL IN MODERN UKRAINE

The article reviews the current state of foreign capital in Ukraine. Prospects of investment activity in Ukraine are presented. The basic trend of deteriorating investment climate. Priority suggested solutions to the problems of foreign investment.

Keywords: capital, investment, reserves, foreign direct investment, investment climate.

Постановка проблеми. Питання залучення інвестиційного капіталу є вирішальними для розвитку економіки будь-якої країни. Сьогодні від їх вирішення значною мірою залежать подолання кризового стану економіки, відновлення та зростання виробничого капіталу, підвищення рівня виробництва та конкурентоспроможності продукції. В Україну надзвичайно повільно надходять прямі іноземні інвестиції, їхній сучасний обсяг аж ніяк не відповідає ні потребам вітчизняної економіки, ні потенціалу іноземних інвесторів. Звичайно, економіка України може виходити із кризового стану і структурно перебудовува-

тися за рахунок власних резервів, але, за оцінкою деяких спеціалістів, термін такого виходу може становити близько двадцяти років. Було б нерозважливо не враховувати багатий світовий досвід і не використовувати прямі іноземні інвестиції для підтримки життєво важливих господарських структур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціонуванню ринку капіталу (іноземних інвестицій) приділяли увагу такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, як С. Буковинський, О. Кириленко, А. Кравченко, В. Федосов, Ц. Огонь, П. Сабчук, С. Гуткевич, О. Барановський, В. Волик, А. Царукян,

Т. Кубах, К. Пріб, Я. Янушевич, Д. Полозенко, С. Коваленко, В. Міщенко, А. Гайдуцький, С. Рум'янцева, С. Рум'янцева.

Постановка завдання. Завдання статті полягає в тому, щоб дослідити особливості залучення іноземного капіталу до України в умовах формування глобального економічного простору, визначити проблеми іноземного інвестування та можливі шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Сучасна ситуація в економіці України потребує вирішення таких кардинальних та взаємопов'язаних проблем, як вихід із кризи та перехід до ринкових форм і методів господарювання. Успішне проведення ринкових реформ в Україні неможливе без ефективної структурно-інвестиційної політики перебудови економіки з метою створення сприятливого інвестиційного клімату. Перспективою виходу України з кризи може бути створення потужної виробничої бази за участю інвестованого капіталу. В її основі повинні лежати передові технології, новітня техніка, організаційно нові форми праці [2, с. 250].

В умовах значного дефіциту внутрішніх фінансових ресурсів в Україні актуальним стає залучення іноземних інвестицій. В українській економіці необхідність іноземних інвестицій обумовлена низкою причин.

По-перше, іноземні інвестиції поповнюють обмежені внутрішні заощадження та сприяють фінансуванню на мікрорівні (підприємство), мезорівні (галузь) та макрорівні. Вони використовуються для фінансування поточного рахунку платіжного балансу, який є характерною рисою перехідної економіки. Це зумовлено необхідністю імпорту обладнання для модернізації і реструктуризації економіки, що у свою чергу сприятиме майбутньому економічному зростанню і розвитку.

По-друге, вони забезпечують обмін виробничим досвідом.

По-третє, вони полегшують доступ до зовнішніх ринків.

Дозволеними в Україні формами іноземного інвестування є такі: часткова участь у створюваних підприємствах; придбання частки діючих підприємств; створення підприємств, що цілком належать іноземним інвесторам; повне придбання діючих підприємств; придбання майна у вигляді акцій та інших цінних паперів; придбання самостійне чи за участі українських юридичних осіб прав на користування землею і використання природних ресурсів на території України; здійснення інвестицій в інших формах, у тому числі без створення юридичної особи на підставі договорів із суб'єктами господарської діяльності в Україні.

На динаміку надходження зовнішніх коштів одночасно впливають кілька основних факторів: політичні; економічні (валютний, інфляційний, вартісний, кон'юнктурний); соціальний; технологічний.

Факторами, через які не відбувається іноземне інвестування, є: відсталість інфраструктури; нерозвиненість сировинної бази; зовнішня заборгованість; невисокий рейтинг кредитоспроможності; знецінювання національної валюти; низькі доходи споживачів; проблеми з репатріацією прибутків; політична нестабільність [8, с. 65].

Важливе значення для іноземних інвесторів має приватизація. Вона проводиться одночасним визнанням необхідності подальшого регулювання економічної активності і лібералізації діяльності приватного сектора. Внесення прямих іноземних інвестицій

шляхом покупки чи приватизації відбувається частіше, ніж створення нових підприємств, і належить до найбільш розповсюджених і діючих форм іноземного інвестування. Переважна більшість національних фірм після залучення прямих іноземних інвестицій стають більш конкурентоздатними; продаж активів іноземцям обумовлює негайне надходження коштів і зрештою сприяє подальшим інвестиціям, реінвестуванню прибутку тощо.

Ще одним джерелом інвестицій є прибуток, на частку якого у розвинених країнах припадає 30% капітальних витрат на інвестування. В Україні прибуток не є надійним джерелом для інвестування, оскільки він щодо ВВП за десять останніх років зменшився з 60% до 4%.

Досліджуючи тенденції останніх років, можна стверджувати, що обсяг залучених іноземних інвестицій в Україну залишається незначним. У 2012 р. в іноземними інвесторами вкладено 6013,1 млн дол. США прямих інвестицій, а їхній загальний обсяг на кінець грудня 2012 року становив 54462,4 млн дол. США, що на 8,2% більше обсягу інвестицій на початок року.

Протягом останніх років обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну у розрахунку на душу населення залишається на досить низькому рівні – близько 1000 дол. США (рис. 1), тоді як у Чехії – 7418 дол. США, Болгарії – 6226 дол. США, Казахстані – 3706 дол. США, Польщі – 3155 дол. США, Румунії – 2350 дол. США [4, с. 81].

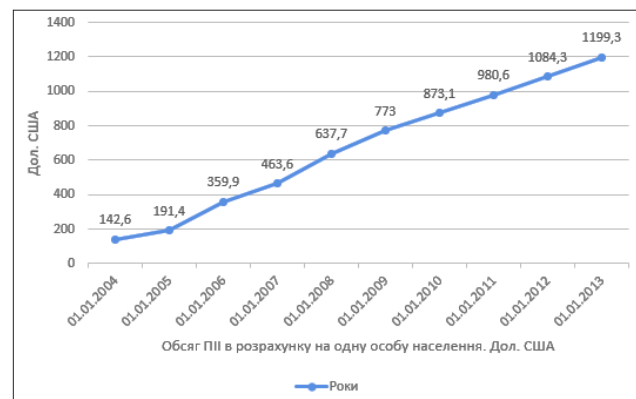

Рис. 1. Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні, у розрахунку на одну особу населення, дол. США

Необхідно зазначити, що структура за формами залучення іноземного капіталу за період 2003–2012 рр. значно змінилася. Так, якщо у 2003–2004 рр. внески у вигляді рухомого і нерухомого майна займали 28-36%, то на сьогодні у структурі акціонерного капіталу нерезидентів домінують вкладення в грошових внесках.

У структурі іноземних капіталовкладень головним інвестором в економіку України залишається Європейський Союз. Так, у 2012 році з країн ЄС внесено 42979,3 млн дол. США інвестицій, що становить 78,9% загального обсягу акціонерного капіталу; із країн СНД – 4269,0 млн дол. США (7,8%), з інших країн світу – 7214,1 млн дол. США (13,3%).

Основні потоки іноземних інвестицій у 2012 році були спрямовані із таких країн: Кіпр – 17275,1 млн дол. США, Німеччина – 6317,0 млн дол. США, Нідерланди – 5168,6 млн дол. США, Російська Федерація – 3785,8 млн дол. США, Австрія – 3401,4 млн дол. США, Велика Брита-

нія – 2556,5 млн дол. США, Віргінські Острови – 1884,9 млн дол. США, Франція – 1765,3 млн дол. США, Швеція – 1600,1 млн дол. США та Швейцарія – 1106,2 млн дол. США (рис. 2) [4, с. 85].

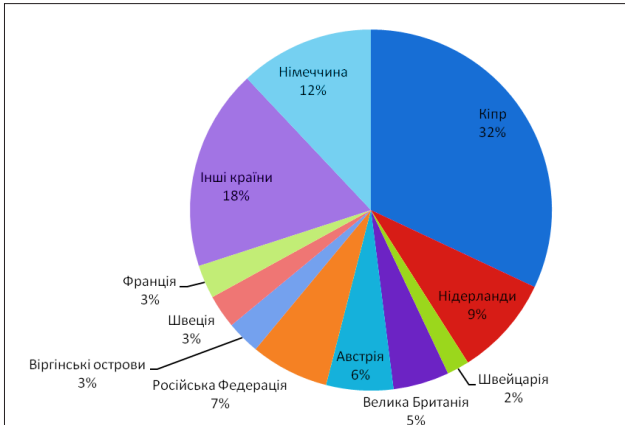

Рис. 2. Розподіл прямих іноземних інвестицій в Україну за країнами-інвесторами, %

Варто зазначити, що проаналізована диверсифікація джерел залучення прямих іноземних інвестицій по країнах-інвесторах може бути ризиком залежності економіки України від політики декількох країн – основних інвесторів [4, с. 86].

Аналізуючи інвестиційний капітал за видами діяльності, варто зазначити, що інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. Так, на підприємствах промисловості зосереджено 17166,7 млн дол. США прямих іноземних інвестицій, що становить 31,5% їхнього загального обсягу, у т.ч. переробної – 14078,7 млн дол. США (82% іноземних інвестицій, вкладених у промисловість), добувної – 1548,4 млн дол. США (9%), у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води – 1539,7 млн дол. США (9%). У підприємствах металургійного виробництва внесено 6157,0 млн дол. США прямих інвестицій, у підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – 3039,9 млн дол. США, у підприємства хімічної та нафтохімічної промисловості – 1325,8 млн дол. США, у підприємства машинобудування – 1154,7 млн дол. США, у підприємства з виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції – 1053,9 млн дол. США.

Однак необхідно зазначити, що частка ПП у промисловості у загальній структурі останніми роками має тенденцію до зниження. Водночас для іноземних інвесторів привабливішими є види діяльності з більш високим рівнем рентабельності [9, с. 88].

Так, за 2012 рік у фінансових установах акумульовано 16105,6 млн дол. США (29,6% загального обсягу) прямих інвестицій, в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям, – 9058,5 млн дол. США (16,6%), у підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 6003,0 млн дол. США (11,0%) [7, с. 285].

З кожним роком частка України у світових обсягах інвестицій скорочується і в 2013 р. становила вже менш як 0,2%. Події 2013–2014 рр. в Україні суттєво погіршили національну економічну ситуацію та трансформували зовнішньоекономічну діяльність нашої держави. Збройний конфлікт на Сході України, звуження або закриття ринку Росії мали вкрай негативний вплив на платіжний баланс країни.

З початку 2014 року Україна втратила 13592,1 млн дол. (у т.ч. за рахунок курсової різниці – 12246,5 млн дол.) інвестицій, тоді як приплив капіталу становив лише 2451,7 млн дол. США. Сукупний обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 31 грудня 2014 р. становив 45916,0 млн дол. США та в розрахунку на одну особу населення складає лише 1072,0 дол.

За країнами походження найбільшими інвесторами України, на яких припадає майже 83% загального обсягу прямих інвестицій, є: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Велика Британія, Віргінські острови (Брит.), Франція, Швейцарія та Італія. Структура прямих інвестицій у розрізі країн-донорів свідчить про вкрай низький рівень інтересу і довіри до України з боку її стратегічних політичних партнерів (Польщі, Німеччини та США). Варто також зазначити, що у 2014 році відбулося падіння інвестицій навіть з Кіпру, через який український і російський бізнес реінвестують кошти в Україну [7, с. 286].

Висновки. Підсумовуючи усе вищесказане, можна стверджувати, що пріоритетними шляхами вирішення проблем іноземного інвестування мають бути:

- покращення інвестиційного клімату шляхом удосконалення загального (податкового, земельного, корпоративного, митного) та спеціального законодавства, що регулює відносини при здійсненні інвестування відповідно до європейських норм;
- реалізація інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна»;
- розвиток інвестиційного ринку та інвестиційної інфраструктури, а саме: становлення індустрії прямого інвестування та венчурного капіталу, створення умов для залучення інвестицій на ринках капіталу;
- запровадження економічного механізму страхування ризиків іноземного інвестування;
- створення сучасної системи державних гарантій захисту іноземних інвестицій та врегулювання комерційних спорів між суб'єктами інвестиційного процесу;
- посилення відповідальності за порушення порядку видачі документів дозвільного характеру;
- врегулювання питання відшкодування з Державного бюджету сум податку на додану вартість;
- посилення відповідальності за підробку продукції, а також за порушення прав інтелектуальної власності іноземних суб'єктів господарювання, в тому числі за незаконне використання комерційних найменувань, брендів;
- прискорення здійснення митного оформлення товарів та інших предметів, що переміщуються через митний кордон України;
- створення та впровадження освітніх програм, що сприятимуть розвитку винахідницької діяльності та формуванню поваги до права інтелектуальної власності;
- забезпечення рівних умов для участі іноземних інвесторів у конкурсах з одержання ліцензій на використання природних ресурсів;
- спрощення контролю за зовнішньоекономічною діяльністю, передбачивши, зокрема, продовження строків повернення валютної виручки, пом'якшення спеціальних санкцій;
- застосування окремих видів особливих режимів економічної діяльності, зокрема створення індустріальних та технологічних парків;
- розповсюдження найбільш привабливих та перспективних пропозицій серед потенційних інвесторів;

- активізація роботи органів виконавчої влади у підборі та підготовці вільних земельних ділянок не сільськогосподарського призначення для передачі інвесторам на конкурсних засадах під реалізацію інвестиційних проектів;
 - інформаційно-аналітичне забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
 - підвищення рівня організації презентаційної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О.В. Гаврилюк // *Фінанси України*. – 2013. – № 2. – С. 99-105.
2. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України: проблеми та політика активізації : монографія / В.С. Кравців, М.І. Мельник, В.Б. Антонов ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2012. – 366 с.
3. Інвестиційний клімат і чинники, що його формують / О. Л. Загоряньська // *Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського* : зб. наук. праць. – 2013. – Випуск 1. – С. 124-126.
4. Кузнецова С.А. Фінансова система та інформатизація суспільства: взаємозв'язок та особливості розвитку / С.А. Кузнецова // *Європейський вектор економічного розвитку*. – 2012. – № 2(10). – С. 78-88.
5. Малютін О.К. Концепція поліпшення інвестиційного клімату в Україні / О.К. Малютін // *Фінанси України*. – 2012. – № 11. – С. 41-48.
6. Россоха В.В. Інноваційна парадигма управлінської діяльності / В.В. Россоха // *Агроінком*. – 2014. – Вип. 5-6. – С. 59-61.
7. Сімонова М.В. Оцінка інвестиційної привабливості України на основі аналізу методик, розроблених провідними міжнародними організаціями / М.В. Сімонова. – *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. – 2012. – № 1(59). – С. 283-287.
8. Худавердієва В.А. Стратегія залучення іноземних інвестицій у економіку України / В.А. Худавердієва // *Фінанси України*. – 2013. – № 6 – С. 62-71.
9. Чернишова Л.О. Особливості залучення та стимулювання іноземного інвестування в Україні / Л.О. Чернишова, В.В. Сазанова // *Бізнес Інформ*. – 2013. – № 2. – С. 87-90.
10. Шик Л.М. Стан іноземного інвестування в Україну: проблеми та шляхи їх вирішення / Л.М. Шик, Н.Є. Скоробогатова // *Вісник Запорізького національного університету*. – 2014. – № 3(7). – С. 217-224.

УДК 336.64:658.788

Ходова Я.О.
*кандидат економічних наук,
 старший викладач кафедри менеджменту транспорту і логістики
 Приазовського державного технічного університету*

ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ

Розглянуто теоретичні передумови забезпечення ефективного управління фінансовими потоками в логістичних системах. Проаналізовано основні принципи, методи і концепції корпоративних систем ефективного управління фінансовими потоками в рамках логістичної системи підприємства з повним циклом організації логістики. Проведено порівняльний аналіз корпоративних систем планування оптимізації фінансових потоків, які дають змогу мінімізувати витрати, збільшити вартість бізнесу і сприяти удосконаленню системи діяльності підприємств в сучасних ринкових умовах.

Ключові слова: оптимізація, управління, фінансові потоки, логістичні системи, логістичний ланцюг, корпоративні стратегії, системи планування.

Ходова Я.А. ОСНОВЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В ЛОГИСТИЧЕСКИХ СИСТЕМАХ

Рассмотрены теоретические предпосылки обеспечения эффективного управления финансовыми потоками в логистических системах. Проанализированы основные принципы, методы и концепции корпоративных систем эффективного управления финансовыми потоками в рамках логистической системы предприятия с полным логистическим циклом. Проведен сравнительный анализ корпоративных систем планирования оптимизации финансовых потоков, которые позволяют минимизировать затраты, увеличить стоимость бизнеса и будут способствовать совершенствованию системы деятельности предприятий в современных рыночных условиях.

Ключевые слова: оптимизация, управление, финансовые потоки, логистические системы, логистическая цепь, корпоративные стратегии, системы планирования.

Khodova Y.A. ELEMENTS OF GOOD MANAGEMENT OF FINANCIAL FLOWS IN LOGISTICS SYSTEMS

Theoretical prerequisites for ensuring effective management of financial flows in logistics systems. The basic principles, methods and concepts of efficient corporate management of financial flows within the logistic system of the enterprise with a full cycle logistics. The comparative analysis of corporate planning optimization of financial flows that allow you to minimize costs, increase business value and contribute to the improvement of the system of enterprises in the current market conditions.

Keywords: optimization, management, financial flows, logistics systems, logistic chain, corporate strategies, planning system.

Постановка проблеми. У сучасних ринкових умовах важливого значення набувають питання з управління фінансовими потоками з метою мінімізації витрат і збільшення вартості бізнесу, якого можна досягти лише за оптимізації фінансового обслуговування, яке виникає на усіх етапах руху матеріальних (товарних) потоків.

Забезпечення ефективного руху матеріального потоку є передумовою якісного управління фінансовими потоками, які виникають на етапах ведення господарської діяльності промислових підприємств з повним логістичним циклом. Однією із значущих складових комплексної системи управління фінансовими потоками на підприємстві є управління логіс-